

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Gorzów Wielkopolski, dnia 23 grudnia 2025 r.

Poz. 3238

UCHWAŁA NR XXI/267/2025 RADY MIEJSKIEJ W ŚWIEBODZINIE

z dnia 19 grudnia 2025 r.

zmieniająca „Program Usług Społecznych w Gminie Świebodzin na lata 2025-2026”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025r. poz. 1153 ze zm.) w związku z art. 4 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019r. poz. 1818) **uchwała się co następuje:**

§ 1. W Uchwale nr XIV/183/2025 Rady Miejskiej w Świebodzinie z dnia 28 kwietnia 2025r. w sprawie przyjęcia „Programu Usług Społecznych w Gminie Świebodzin na lata 2025-2026” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2025r. poz. 1401) zmianie ulega załącznik nr 1.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Świebodzina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026r. i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Świebodzinie

Artur Kubacki

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXI/267/2025
Rady Miejskiej w Świebodzinie
z dnia 19 grudnia 2025r.

PROGRAM USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE ŚWIEBODZIN na lata 2025 – 2026

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

WSTĘP

Program usług społecznych jest dokumentem określającym rodzaj usług, jakie będą realizowane w obszarze lokalnej polityki społecznej przez Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie, którego utworzenie przyczyniło się do umocnienia i rozszerzenia roli gminy jako inicjatora, realizatora i koordynatora usług społecznych, rozwijania współpracy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi podmiotami działającymi w różnych sektorach oraz wykreowania jakościowej zmiany w obsłudze mieszkańców i jej zakresie. Program usług społecznych może być skierowany do osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub całej społeczności lokalnej. W ramach Programu mogą być prowadzone także działania wspierające o charakterze samopomocowym i wolontaryjnym, ukierunkowane na integrację mieszkańców oraz podniesienie spójności społecznej. Jest on ważnym krokiem dla zbudowania lokalnego systemu usług społecznych, zapewniającego kompleksowe usługi dostępne dla ogółu mieszkańców.

„Program Usług Społecznych w Gminie Świebodzin na lata 2025-2026” wprowadzi nowe usługi i formy wsparcia, a także zwiększy zakres już istniejących. Pozwoli na rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami różnych środowisk, a przez to na budowanie sieci partnerstw niezbędnych do realizacji usług społecznych w sposób kompleksowy i spersonalizowany.

Na przełomie roku 2023/2024 przeprowadzono diagnozę problemów społecznych i oczekiwań mieszkańców Gminy Świebodzin dla opracowania „Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Świebodzin na lata 2024-2026”. W dniu 03 marca 2025 roku zostało zorganizowane spotkanie Zespołu ds. opracowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Świebodzin na lata 2024 – 2026 w związku z aktualizacją zdiagnozowanych potrzeb w obszarach: rodziny z dziećmi, w tym dzieci z niepełnosprawnością, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, osoby z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie psychicznym oraz osoby w kryzysie bezdomności. Diagnoza została uznana jako aktualna i przyjmuje się ją jako podstawę do opracowania niniejszego Programu.

Przeprowadzenie powyższych badań pozwoliło na zidentyfikowanie rzeczywistych potrzeb mieszkańców i zaproponowanie katalogu usług społecznych, które będą na nie odpowiadały. Dzięki realizacji niniejszego Programu zostanie stworzona kompleksowa oferta w zakresie usług społecznych dostępna dla wszystkich mieszkańców Gminy Świebodzin, świadczona przez odpowiednio wykwalifikowane osoby.

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

DEFINICJE I UŻYTE SKRÓTY

Centrum/CUS - Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie – jednostka organizacyjna Gminy Świebodzin, powstała z dniem 01 marca 2025 r. na podstawie uchwały nr XI/152/2025 Rady Miejskiej w Świebodzinie z dnia 27 stycznia 2025 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie poprzez przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie oraz nadania statutu Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie;

Diagnoza - „Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych na lata 2025-2029 w Gminie Świebodzin” przyjęta przez Radę Miejską w Świebodzinie w marcu 2025r.;

Ekonomia Społeczna - to działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, świadczenia usług społecznych, realizowana w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego oraz innej działalności o charakterze odpłatnym (Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej);

IPUS - Indywidualny Plan Usług Społecznych;

KIPUS - Koordynator Indywidualnych Planów Usług Społecznych;

Mieszkaniec Gminy Świebodzin - osoba zamieszkująca na terenie Gminy Świebodzin;

Opiekun faktyczny (nieformalny) – osoba opiekująca się osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, niebędąca opiekunem formalnym (zawodowym) i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu sprawowania takiej opieki (nie dotyczy rodziców zastępczych), najczęściej członek rodziny, osoba sprawująca rodzinną pieczę zastępczą, osoba bliska, wolontariusz;

OSL - Organizator Społeczności Lokalnej;

Osoba korzystająca z usług społecznych - osoba spełniająca kryteria i warunki kwalifikowania określone w Programie, której przyznano prawo do skorzystania z usług;

Osoba niesamodzielną - (może być niepełnoletnia), tj. osoba, która ze względu na stan zdrowia, podeszły wiek lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego;

Osoba z niepełnosprawnościami - osoba, która posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100) albo orzeczenie równoważne, a także dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności;

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

PES - podmiot ekonomii społecznej, zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej, należący do głównych grup: przedsiębiorstw społecznych, podmiotów reintegracyjnych, podmiotów działających w sferze pożytku publicznego, podmiotów sfery gospodarczej;

Plan Deinstytucjonalizacji/Plan DI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Świebodzin na lata 2024 – 2026;

Program/PUS - niniejszy Program Usług Społecznych, Usługi społeczne - usługi w rozumieniu art. 2 ust. 1 i 2 ustawy, Ustawa - ustawa z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818);

Wnioskodawca - osoba składająca wniosek o zakwalifikowanie do korzystania z usług społecznych (np. osoba, która będzie korzystała z usług, przedstawiciel ustawowy, opiekun prawny);

Zakres usług - działania wynikające z zakresu określonego w art. 2 ustawy, zgodnie z zapisami Statutu Centrum Usług Społecznych, tj. działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, wspierania osób niepełnosprawnych, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, systemu pieczy zastępczej, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, mieszkalnictwa, pobudzania aktywności obywatelskiej, reintegracji zawodowej i społecznej.

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

NAZWA I CEL PROGRAMU

Nazwa Programu: „*Program Usług Społecznych w Gminie Świebodzin na lata 2025 - 2026*”

Celem głównym Programu Usług Społecznych w Świebodzinie jest możliwość zwiększenia dostępu do zintegrowanych usług społecznych, które odpowiadają na potrzeby społeczności lokalnej w oparciu o zasady kompleksowości, podmiotowości, jakości, powszechności, współpracy, pomocniczości oraz wzmacniania więzi społecznych. Program Usług Społecznych określa rodzaj usług, jakie będą realizowane przez Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie bezpośrednio na rzecz społeczności lokalnej.

Program Usług Społecznych został przygotowany w oparciu o „*Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Świebodzin*” oraz „*Diagnozę potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych na lata 2025-2029 w Gminie Świebodzin*”, a zatem jest odpowiedzią na poszczególne potrzeby mieszkańców i rodzin zamieszkujących Gminę Świebodzin.

Zasady tworzenia i realizacji oraz tryb i sposób Programu Usług Społecznych określa ustawa z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818).

Cele szczegółowe:

1. Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Świebodzin poprzez zwiększenie dostępności usług społecznych.
2. Rozszerzenie oferty usług społecznych „szytych na miarę” – dostosowanych do konkretnych potrzeb mieszkańców.
3. Umocnienie wizerunku CUS jako instytucji świadczącej usługi społeczne dla wszystkich mieszkańców społeczności lokalnej, w tym poprzez realizację idei „jednego okienka” – punkt kompleksowej informacji.
4. Stworzenie międzysektorowego modelu współpracy na rzecz mieszkańców.
5. Zaangażowanie mieszkańców w działalność społeczną, samopomocową, sąsiedzką i wolontariat, celem wzmocnienia integracji i wsparcia w środowisku lokalnym.

OKRES REALIZACJI PROGRAMU

Program Usług Społecznych w Gminie Świebodzin będzie realizowany w okresie 01.03.2025r. do 31.12.2026r. w ramach Projektu „Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie - CUS szyty na miarę” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021 – 2027.

CHARAKTERYSTYKA OSÓB OBJĘTYCH PROGRAMEM

Charakterystyka osób objętych Programem grupy społeczne, które w największym stopniu powinny zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych na terenie Gminy Świebodzin w najbliższych latach, to:

- a) rodzice z dziećmi;

Fundusze Europejskie
dla LubuskiegoRzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię EuropejskąLubuskie
Warte zachodu

- b) osoby starsze – osoby, które ukończyły 60 rok życia;
- c) osoby z niepełnosprawnościami, w tym os. z niepełnosprawnością intelektualną i/lub zaburzeniami psychicznymi;
- d) pozostali mieszkańcy gminy jako społeczność.

Przewiduje się, iż Programem zostanie objętych 320 mieszkańców Gminy Świebodzin. Wskazana wyżej przewidywana liczba osób czy rodzin korzystających z usług społecznych stanowi prognozę. Faktyczna liczba osób może ulec zmianie i będzie podlegała bieżącemu monitorowaniu. W praktyce, zależy od każdorazowo zgłoszonych przez mieszkańców korzystających z usług Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie potrzeb, zawartych umów oraz opracowanych indywidualnych planów usług społecznych w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

Poniżej przedstawiona została ogólna charakterystyka grup odbiorców zdiagnozowanych na podstawie przeprowadzonych badań oraz dostępnych danych statystycznych.

OGÓLNA SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY ŚWIEBODZIN

Według danych GUS w 2023 roku w Gminie Świebodzin zamieszkiwało 28 909 osób, co oznacza spadek w porównaniu do 2021 roku o 371 osób, tj. o 1,7%. Wpływ na zmniejszanie się liczby ludności ma zarówno ujemny przyrost naturalny, który w 2023 roku ukształtował się na poziomie -63 osób, jak i ujemne saldo migracji wynoszące -60 osób. W strukturze dominują kobiety, które w liczbie 14 979 stanowiły w 2023 roku 51,8% ogółu mieszkańców. Struktura ludności Gminy Świebodzin wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. W 2023 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły w niej 23,8%, czyli o 1,2 punktu więcej niż w 2021 roku. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 18,6%, natomiast osób w wieku produkcyjnym 57,6%. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynosił 31,6%.

W ostatnich latach w Gminie Świebodzin liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się. W 2023 roku świadczenie z pomocy społecznej przyznano 523 osobom z 423 rodzin, w których funkcjonowało 720 osób. W porównaniu do 2021 roku liczba osób, które otrzymały świadczenia spadła o 92 (o 17,6%), liczba rodzin zmniejszyła się o 64 (o 15,1%), natomiast liczba osób w rodzinach o 129 (o 17,9%).

Struktura świadczeń przyznawanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzinie wskazuje na przewagę liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych. W 2023 roku otrzymało je 367 osób z 362 rodzin, w których funkcjonowało 631 osób. Świadczenia niepieniężne w tym czasie otrzymało 198 osób z 152 rodzin, w których funkcjonowało 340 osób.

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzinie, najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc jest długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność. W 2023 roku liczba rodzin objętych wsparciem z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby – 309, ubóstwa wynosiła 291 i niepełnosprawności – 238.

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

Rodzina – dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Rodzina jest naturalnym środowiskiem służącym opiece i wychowaniu dzieci. Wypełnia też szereg innych ważnych społecznie funkcji. Występujące na jej drodze trudności życiowe są sprawą oczywistą i prawdopodobnie nieuniknioną. Mogą pojawić się w razie problemów zawodowych, utraty pracy czy niedostatecznych dochodów. Mogą też być efektem konfliktów małżeńskich lub w związku osób dorosłych. Bardzo często ich źródłem są jednak problemy wychowawcze, wynikające z rozwoju dzieci, które na różnych etapach życia potrzebują odpowiedniej uwagi i mądrych oddziaływań wychowawczych. Rodzice i opiekunowie wyposażeni w niezbędne kompetencje rodzicielskie, samodzielnie albo przy wsparciu ze strony krewnych, znajomych bądź przy okresowym wsparciu specjalistów potrafią radzić sobie z problemami, a nawet sytuacjami kryzysowymi. Natomiast w rodzinie, w której kumulują się różne deficyty i zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze, jak również problemy materialne i psychologiczne, przezwyciężenie sytuacji trudnych może okazać się niemożliwe bez długotrwałego i wielopoziomowego wsparcia.

Wśród rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Świebodzin w 2023 roku, rodziny z dziećmi stanowiły 25,1%. W 148 takich rodzinach funkcjonowały 552 osoby. Największy odsetek stanowiły rodziny z jednym dzieckiem (41,9%), a w drugiej kolejności z dwojgiem dzieci (30,4%) i z trójką dzieci (14,1%).

W porównaniu do 2021 roku liczba rodzin z dziećmi obejmowanych wsparciem zmniejszyła się o 39, a liczba osób w tych rodzinach o 154. W 2023 roku wsparciem obejmowano 70 rodzin niepełnych, w których żyło 218 osób. W porównaniu do 2021 roku liczba tych rodzin niepełnych utrzymuje się na tym samym poziomie.

W przypadku pojawienia się w rodzinie problemu opiekuńczo-wychowawczego inicjatorem podejmowanych działań jest zazwyczaj nie sam wnioskodawca, lecz pracownik socjalny, który zauważa problem, przeprowadzając w rodzinie wywiad środowiskowy. Pracownik socjalny po dokonaniu analizy występującego w rodzinie problemu, określeniu przyczyn jego występowania, w ramach pracy socjalnej wspiera rodzinę i towarzyszy jej na każdym etapie pokonywania problemów. Jeżeli z analizy sytuacji rodziny wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do dyrektora z wnioskiem o jego przydzielenie. Po otrzymaniu wniosku dyrektor przydziela rodzinie asystenta rodziny.

W 2023 roku w Gminie Świebodzin zatrudnionych było 2 asystentów rodziny. Asystą rodzinną objęto 33 środowiska na dzień 31.12.2023 roku, w których przebywało łącznie 76 dzieci. Podczas roku sprawozdawczego przy współpracy asystenta rodziny z rodziną wymagającą wsparcia i opieki do domu rodzinnego powróciło 1 dziecko.

Asystenci rodziny prowadzili narastająco w 39 rodzinach działania profilaktyczne, które prowadziły do polepszenia sytuacji życiowej tych rodzin oraz do usamodzielnienia. 4 rodziny pokonały trudności w funkcjonowaniu i asystent rodziny zakończył współpracę z uwagi na osiągnięcie założonych w planie pracy celów.

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzinie realizował zadania wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”, w ramach której asystenci rodziny udzielili wsparcia 1 kobiecie ciężarnej, w zakresie: pomocy i porady w ramach korzystania z usług placówek ochrony zdrowia, poradnictwa dotyczącego rozwiązań

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

wspierających rodzinę, pomocy w zakresie wsparcia psychologicznego członków rodziny czy edukowania w obszarze przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowywaniu dziecka. W roku 2023 roku prowadzono nabór na rodziny wspierające.

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzinie udzielił pomocy finansowej: 7 rodzinom, w tym 1 na wsi (25 osób w rodzinach) z powodu przemocy domowej. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej wynika natomiast, że w 2023r. wpłynęło 76 formularzy „Niebieskie Karty – A” wszczynających procedurę, a pomocą grup roboczych objętych było łącznie 62 rodziny. 14 procedur wszczętych w 2022 roku i prowadzonych nadal w 2023 roku – zostało zakończonych 31.12.2023r. Z 76 procedur wszczętych w 2023 roku na dzień 31.12.2023 roku zakończonych zostało 47, w tym 31 na skutek ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej, 14 z powodu braku zasadności podejmowania działań, 2 razy odstąpiono od dalszych działań w wyniku niepotwierdzenia informacji o przemocy.

Rodziny świebodzińskie mają dostęp do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Świebodzinie. W roku 2023 roku w ramach Strefy Wsparcia Rodziny udzielono pomocy ze strony:

1. psychologa - 102 konsultacje, 32 osoby, w tym 22 pierwszy raz;
2. radcy prawnego - 79 konsultacji, 28 osób;
3. psychologa dla dzieci - 153 konsultacje, 54 osoby;
4. psychoterapeuty dla dzieci - 280 konsultacji, 56 osób;
5. terapeuty motywującego, pedagoga - 221 konsultacji, 62 osoby;
6. terapeuty uzależnień w Domu Pomocy Społecznej w Jordanowie - 41 dyżurów, 208 spotkań, 4 osoby.

Centrum Rozwoju i Terapii Ogólnopolskiego Stowarzyszenia „Joker” w roku 2023 podczas spotkań indywidualnych udzieliło 93 osobom konsultacji, z 56 osobami była prowadzona psychoterapia indywidualna. W ramach spotkań grupowych 41 osób korzystało z zajęć dla osób współuzależnionych, 44 osoby korzystały z zajęć dla osób uzależnionych od alkoholu. Centrum Rozwoju i Terapii Ogólnopolskiego Stowarzyszenia „Joker” w Świebodzin udziela nieodpłatnej pomocy dla osób uzależnionych i członków ich rodzin, łącznie były to 234 osoby.

Osoby starsze

Mieszkańcy gminy mogą wymagać wsparcia w codziennym funkcjonowaniu z uwagi na różne czynniki. Nacisk w diagnozie położony został na osoby, które doświadczają choroby bądź wymagają objęcia wsparciem z uwagi na wiek. Według ustawy o osobach starszych z dnia 11 września 2015 roku osoba starsza to osoba, która ukończyła 60. rok życia. Światowa Organizacja Zdrowia starość dzieli na trzy etapy: do 74 roku życia trwa wczesna starość, w przedziale 75-89 lat jest starość pośrednia (lub wiek podeszły), zaś od 90. roku życia można już mówić o długowieczności lub późnej starości. Jednak pierwsze zmiany biologiczne, które oznaczają początek starości zaczynają się w organizmie ludzkim już po czterdziestce. To wtedy słabnie zdrowotność oraz obniża się sprawność, rośnie zagrożenie przewlekłą chorobą i niepełnosprawnością. W wieku starszym te zmiany się nasilają – spada stężenie hormonów,

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

spowalniają się funkcje poznawcze, motoryczne i pamięć, zaś występujące schorzenia dotyczą najczęściej układu krążenia, zmian nowotworowych, jest to także cukrzyca typu 2 i choroby układu kostno-stawowego. Osłabieniu ulega system immunologiczny, zdolność regeneracji po wysiłku oraz przystosowywanie się organizmu do zmiennych warunków. Struktura demograficzna Gminy Świebodzin wskazuje na postępujący proces starzenia się mieszkańców. W 2023 roku osoby w wieku 70 lat i więcej, w liczbie 3857, stanowiły 13,3% ogółu mieszkańców, osoby w wieku 85 lat i więcej, w liczbie 511 to 1,8%. Liczby te mogą nie wydawać się bardzo duże w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców, jednak należy pamiętać, że są to osoby, które w najbliższych latach mogą coraz bardziej potrzebować wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Osoby starsze pozostające w trudnej sytuacji mają możliwość skorzystania z różnego rodzaju świadczeń finansowych oferowanych przez Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie. Świadczenia pieniężne, tj. zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy oraz świadczenia niepieniężne, tj. składki na ubezpieczenie zdrowotne, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pobyt w ośrodku wsparcia w Dziennym Domu „Senior+” w Świebodzinie lub pobyt w Zielonym Gospodarstwie Opiekuńczym.

W 2023 roku na 525 osób objętych pomocą w formie świadczeń pieniężnych w OPS – 145 osób było w wieku powyżej 60 roku życia. Seniorzy z różnych względów są bardziej narażeni na samotność i izolację społeczną niż inne grupy wiekowe. Dotyczy to zwłaszcza kobiet, których długość życia jest dłuższa niż mężczyzn. Udział kobiet w grupie mieszkańców Gminy Świebodzin w wieku 70 lat i więcej wynosił 62,4%, natomiast w wieku od 85 lat – 71,5%. Po śmierci współmałżonka oraz usamodzielnieniu się dzieci, osoba starsza pozostaje sama w miejscu zamieszkania. Nie mając żadnego obowiązku społecznego w postaci np. nauki lub pracy, ani oparcia w rodzinie czy w otoczeniu sąsiedzkim, w obliczu rosnących problemów zdrowotnych, barier finansowych oraz malejących kontaktów społecznych, może stracić sens życia, popaść w depresję. Osoby przewlekle chorujące oraz osoby starsze i ich rodziny często w większym stopniu niż inni członkowie społeczności lokalnej narażone są na ubóstwo i wykluczenie. Mogą doświadczać odrzucenia zarówno w wymiarze personalnym, przez środowisko społeczne, jak i na gruncie zawodowym. W rodzinach nierzadko nasilają się też problemy związane z godzeniem pracy zarobkowej i innych obowiązków, a także przemęczenie i wypalenie osoby bliskiej sprawującej opiekę nad osobą chorującą lub z niepełnosprawnościami. Jednym z podstawowych zadań gminy w zakresie wsparcia osób i rodzin, które doświadczają problemu niepełnosprawności oraz ciężkiej i/lub przewlekłej choroby, są usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze. Usługi przysługują osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi przyznawane są także osobom pozostającym w rodzinach, gdy rodzina nie jest sama w stanie zaspokoić potrzeb w zakresie opieki. W 2023 roku pomoc w postaci usług opiekuńczych otrzymywało 31 osób powyżej 60 roku życia, w 2022 roku było to 26 osób, a w 2021 roku 40 osób. Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Na terenie Gminy Świebodzin funkcjonują dwa domy pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej w Glińsku przeznaczony jest dla 100 osób przewlekle psychicznie chorych – kobiet. Dom Pomocy Społecznej w Jordanowie przeznaczony jest dla 82 osób przewlekle psychicznie chorych – kobiet i mężczyzn. Decyzje o skierowaniu do domu pomocy społecznej wydaje Centrum Usług Społecznych w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy i zgromadzoną dokumentację.

Wsparcie osobom starszym zamieszkującym Gminę Świebodzin udzielane jest w ramach Dziennego Domu „Senior+” w Świebodzinie, zapewniającego 15 miejsc w roku 2023, a od 2024 roku 20 miejsc osobom w wieku od 60 lat wzwyż. W 2023 roku z usług Domu skorzystały 23 osoby. W Świebodzinie funkcjonuje także drugi Dom Dziennego Pobytu „Homini”, w którym znajduje się 20 miejsc dziennego pobytu dla osób powyżej 60 roku życia. Pobyt w Domu jest dobrowolny i odpłatny. Dom prowadzony jest przez Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji „Pomost”. W 2023 roku z usług Domu skorzystało 26 osób.

Ponadto na terenie gminy Świebodzin realizowany jest program „Opieka 75+”, który ma na celu poprawę dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej. W 2022 i 2023 roku w ramach Programu realizowano usługi opiekuńcze dla 3 osób.

Centrum Usług Społecznych realizuje również lokalny Program „Majsterkowicz dla Seniora”, który polega na zapewnieniu seniorom pomocy przy drobnych domowych naprawach. W 2023 roku z pomocy w ramach Programu korzystały 52 osoby, w 2022 roku 56 osób, a w 2021 roku 55 osób, w znacznej większości były to kobiety. Kolejnym lokalnym Programem jest „Taxi-Senior”, który ma na celu wsparcie seniorów poprzez świadczenie bezpłatnych usług transportowych do lekarza na terenie Gminy Świebodzin. W 2023 roku z pomocy w ramach Programu korzystało 426 osób, w 2022 roku 372 osoby a w 2021 roku 311 osób.

Osoby z niepełnosprawnością

W Polsce żyje ok. 5,5 miliona osób z niepełnosprawnością. Polityka społeczna wobec osób z niepełnosprawnością, to ogół działań podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych, mających na celu wyrównywanie szans funkcjonowania osób z niepełnosprawnością we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiających ich pełną integrację ze społeczeństwem.

Wyniki spisu w 2021 roku wykazały, że liczba osób z niepełnosprawnością wyniosła 180,0 tys. osób, tj. 18,2% ogółu populacji województwa lubuskiego. W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się o 9,5 tys., tj. o 5,6% (w 2011 r. – 170,5 tys.). W skali kraju populacja osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się o 16,0%.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych określono, iż do osób z niepełnosprawnością należą te osoby, które trwale lub okresowo niezdolne są do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy, jeżeli uzyskały orzeczenie o:

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

1. zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności, całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy;
2. niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia.

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnością są zadaniem ogólnospołecznym. Założeniem polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnością jest dążenie do kompleksowego działania, uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne, duchowe niepełnosprawnego obywatela i stwarzającego możliwość integracji ze społeczeństwem.

Ważnym elementem ogólnej wiedzy o problemach osób z niepełnosprawnością jest rozpoznanie materialnych warunków życia w ich gospodarstwach domowych. Choć funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością jest przede wszystkim zdeterminowane rodzajem i nasileniem ograniczeń zdrowotnych, to inne wymiary ich sytuacji i możliwości życiowych są w dużej mierze określone przez poziom warunków materialnych. Wielkość i standard mieszkania, wyposażenie w przedmioty trwałego użytku oraz przystosowanie mieszkania do potrzeb osób z niepełnosprawnością warunkuje stan zdrowia, możliwości radzenia sobie w sytuacji choroby czy kalectwa oraz możliwości domowej rehabilitacji. Sytuacja finansowa wyznacza w dużej mierze możliwość leczenia i rehabilitacji, odpłatnej opieki, zakup leków lub sprzętów ułatwiających, a często umożliwiających codzienne funkcjonowanie. Liczba osób z niepełnosprawnością oraz różnorodność problemów, jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta powinna zajmować szczególne miejsce w systemie pomocy społecznej w celu wyrównywania ich szans w środowisku lokalnym. Jako najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnością i ich rodzin można wymienić:

- a) trudną sytuację materialną rodzin, w których występuje dysfunkcja niepełnosprawności powodującą, że stanowią one jedną z najliczniejszych grup ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej,
- b) zbyt wysokie koszty leków oraz ograniczone możliwości leczenia i rehabilitacji,
- c) częste pozostawianie przez rodzinę w środowisku bez zapewnienia należytej opieki.

Istotą działań służb społecznych jest udzielenie takiego wsparcia osobom i rodzinom osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, aktywność społeczną, pełnienie właściwych ról społecznych i poprawi jakość życia. Szczególną grupą osób z niepełnosprawnością są osoby starsze, samotne.

Analiza danych wskazuje, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzinie w roku 2023 pomocą objął ogółem 238 rodzin, natomiast w roku 2022 odnotowano 215 rodzin, zatem liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy uległa zwiększeniu o 2,8%.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzin współpracował z organizacją pozarządową przy realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 na zlecenie Gminy Świebodzin. Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

1. dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;

2. osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie:
 - a) znacznym stopniu niepełnosprawności albo
 - b) o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo
 - c) traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Usługi asystenta polegały w szczególności na pomocy w wyjściu z domu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne/rozrywkowe/społeczne/sportowe itp.), w wyjściu, powrocie oraz/lub dojazdach na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne, w zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji, w załatwianiu spraw urzędowych (w tym pomoc w wypełnianiu dokumentów), w nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami, korzystaniu z dóbr kultury (tj. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy itp.), w wykonywaniu czynności dnia codziennego. Z Programu w 2024 roku skorzystało łącznie 80 osób, w tym 5 dzieci zamieszkujących na terenie Gminy Świebodzin.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Świebodzinie jest ośrodkiem wsparcia o charakterze dziennym utworzonym w celu oparcia społecznego dla osób pełnoletnich. Świadczy usługi osobom z niepełnosprawnością intelektualną. Uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Świebodzinie są osoby, które mają trudności:

- 1) w funkcjonowaniu w życiu codziennym;
- 2) w kształtowaniu podstawowych umiejętności społecznych;
- 3) w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych z otoczeniem;
- 4) w komunikowaniu się z innymi osobami.

Placówka przeznaczona jest dla 20 osób dorosłych, liczba wydanych decyzji uprawniających do uczestniczenia w zajęciach w ŚDS w 2024r. wyniosła 21. Pobyt w ŚDS jest bezpłatny bowiem jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Ośrodek wsparcia na funkcjonowanie otrzymuje 100% dotacji od Wojewody Lubuskiego. W ramach Uchwały nr LX/812/2023 Rady Miejskiej w Świebodzinie z dnia 30 listopada 2023r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego dotyczącego powierzenia realizacji zadania publicznego polegającego na zapewnieniu mieszkańcom Gminy Łagów oraz mieszkańcom Gminy Szczaniec usług świadczonych przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Świebodzinie zostały zawarte porozumienia międzygminne z Gminą Szczaniec i Łagów, 3 mieszkańców sąsiednich gmin, korzysta z przedmiotowego wsparcia.

Celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest:

- a) umożliwienie osobom przebywającym w ŚDS nabycia i podtrzymania umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym;
- b) organizowanie oparcia społecznego uczestnikom ŚDS oraz ich rodzinom;

Fundusze Europejskie
dla LubuskiegoRzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię EuropejskąLubuskie
Warte zachodu

- c) kształtowanie właściwych postaw społecznych u uczestników i ich rodzin, zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji;
- d) dążenie do pełnej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością poprzez uczestnictwo w życiu politycznym, kulturalnym i społecznym w lokalnym środowisku.

Według Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego największą grupę osób z wydanymi orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności z powodu chorób psychicznych i umysłowych stanowią osoby w wieku od 26 do 60 lat, u których stwierdzono umiarkowany stopień niepełnosprawności. Wśród osób z zaburzeniami psychicznymi większą liczbę stanowią mężczyźni. Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym także związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych - alkoholu, narkotyków i leków. Żyjemy w czasach, gdzie większość ludzi goni bez opamiętania za kolejnymi zadaniami. Przeciążenie obowiązkami, pęd życia, konieczność sprostania narzuconym normom, brak równowagi między pracą a wypoczynkiem, permanentny stres, wszystko to bodźcuje organizm będąc cichym stresorem codzienności.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz w kryzysie zdrowia psychicznego

Jak wskazują dane statystyczne istnieje grupa osób, która wymaga wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego. Zaobserwowany spadek liczby rodzin, które otrzymały pomoc finansową określoną ustawą o pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności czy długotrwałej choroby ściśle związany jest z niskim i waloryzowanym co trzy lata kryterium dochodowym uprawniającym do skorzystania z pomocy finansowej, jak również poprawą sytuacji ekonomicznej mieszkańców Gminy Świebodzin.

Tematyce uzależnień wśród młodzieży poświęcony jest również dokument „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”. W świetle przedstawionych w nim wyników:

- a) napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej; próby picia w momencie badania miało za sobą 80,0% gimnazjalistów z klas trzecich i 92,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych;
- b) w czasie 12 miesięcy przed badaniem jakiegokolwiek napoje alkoholowe piło 67,9% młodszych uczniów i 89,0% starszych;
- c) stanu silnego upojenia alkoholem doświadczyło, chociaż raz w życiu, 33,3% 15-16 latków oraz 56,6% uczniów ze starszej grupy;
- d) w 2019 roku 34,1% gimnazjalistów oraz 58,7% uczniów szkół ponadgimnazjalnych wypilo choć raz pięć drinków przy jednej okazji w czasie ostatnich 12 miesięcy;
- e) doświadczenia z paleniem papierosów ma połowa gimnazjalistów oraz dwie trzecie starszych uczniów, a aktualnie wypala ponad 10 papierosów dziennie około 3% gimnazjalistów i prawie 5% uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- f) biorąc pod uwagę narkotyki, na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia i eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (21,4% wśród gimnazjalistów oraz 37,2% wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych), na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (15,1% i 18,3%), a na trzecim miejscu substancje

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

wziewne (8,6% i 6,9%). Statystyki ogólnokrajowe i regionalne wskazują, że rośnie liczba osób doświadczających uzależnień behawioralnych, tj.: zaburzeń uprawiania hazardu, zespołu uzależnienia od Internetu oraz innych zachowań kompulsywnych – w szkołach szczególnie niebezpieczne są e-uzależnienia, które często przeradzają się w cyberprzemoc.

W 2019 i 2023 roku Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie przeprowadziło na terenie Gminy Świebodzin diagnozę problemów społecznych. W tematyce uzależnień wyniki badań prezentują się następująco:

1) Spożywanie alkoholu:

a) w porównaniu z wynikami badań z 2019 roku wynika, że mieszkańcy aktualnie dużo rzadziej sięgają po alkohol. W 2019 roku największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol raz w tygodniu (36%), a nieco mniej, że kilka razy w miesiącu (28%). 2% deklarowało abstynencję. Natomiast w 2023 r. nastąpiła zasadnicza zmiana. Największa grupa deklaruje się jako całkowici abstynenci (43%), a 42% przyznaje, że pije alkohol kilka razy w roku. 1/10 spożywa go kilka razy na miesiąc.

b) błędne przekonanie jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce) jest aktualnie dużo mniej rozpowszechnione. W 2019 roku zgadzało się z nim 64,4% badanych, a aktualnie (2023r.) nie zgadza się 48%.

2) Narkotyki i dopalacze - zarówno w 2019 r., jak i obecnie zdecydowana większość respondentów nie zna ani jednej osoby zażywającej substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. W 2019 roku było to 81%, a w 2023 - 84%.

W obszarze usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Gminie Świebodzin funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy typu B - dla osób upośledzonych umysłowo. Na koniec 2024 roku ŚDS dysponował 20 miejscami dziennymi, a liczba wydanych decyzji uprawniających do uczestniczenia w zajęciach wyniosła 21.

Osoby w kryzysie bezdomności

Bezdomność stanowi zjawisko społeczne, polegające na braku domu, mieszkania lub miejsca stałego pobytu, gwarantującego osobie lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie i zaspokojenie podstawowym potrzeb. Bezdomność może być dobrowolna, wynikająca z wyboru takiego stylu życia, może też wynikać z przyczyn obiektywnych, niezależnych od człowieka, takich jak np. klęski żywiołowe, recesja gospodarcza czy wojna. Nierzadko stanowi również efekt decyzji i postępowania człowieka oraz dysfunkcji, które go dotyczą, w tym zadłużenia, przemocy domowej, uzależnień, ucieczki z domu, zaburzeń psychicznych, problemów i konfliktów rodzinnych itd. Bezdomność może dotknąć człowieka w każdym wieku, jednak coraz częściej mówi się o młodych osobach doświadczających kryzysu bezdomności.

Udzielaniem pomocy oraz wsparcia osobom bezdomnym, przebywającym na terenie Gminy Świebodzin zajmuje Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie, który na mocy zawartej umowy pomiędzy Gminą Świebodzin a „Fundacją Razem” o wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Prowadzenie Całorocznej Noclegowni w Świebodzinie”,

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

kieruje osoby bezdomne do ww. placówki. Noclegownia zapewnia osobom bezdomnym 20 miejsc noclegowych, czynna jest w godzinach od 19:00 do 8:00 rano. W 2022 roku z pobytu w noclegowni ogółem skorzystało 78 osób bezdomnych, w tym 27 osób to osoby bezdomne z Gminy Świebodzin. W porównaniu do 2020 roku z pobytu z noclegowni skorzystało 26 osób bezdomnych z terenu Gminy Świebodzin. Pracownik socjalny sporządził 19 wywiadów środowiskowych z osobami bezdomnymi dla 11 gmin w celu przyznania pomocy finansowej bądź objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym. Zostało wydanych 35 skierowań do noclegowni 27 osobom bezdomnym. Noclegownia zapewnia miejsce do spożywania posiłków. Na terenie noclegowni znajduje się Jadłodzielnia - punkt wymiany żywności, z której mogą skorzystać osoby potrzebujące. Osoby bezdomne korzystały z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa w formie paczek. Skierowania do programu wydawał Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzinie. W roku 2022r. wydano 3 skierowania osobom znajdującym się w kryzysie bezdomności. W 2022 roku 6 osób bezdomnych, w tym 2 kobiety zostały umieszczone w następujących placówkach: Schronisku Samopomocowym „ARKA” w Nowogrodzie Bobrzańskim, Schronisku „Caritas” w Zielonej Górze, Pogotowiu Społecznym w Poznaniu.

POTRZEBY UZASADNIAJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU

Program Usług Społecznych w Gminie Świebodzin opracowany został w oparciu o przeprowadzoną *„Diagnozę potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych na lata 2025-2029 w Gminie Świebodzin”*, która pozwoliła określić potrzeby społeczności lokalnej w zakresie realizowania usług społecznych.

Zgodnie z rekomendacjami, które zawiera dokument *„Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych na lata 2025-2029 w Gminie Świebodzin”* wyodrębniono główne potrzeby mieszkańców Gminy.

Rodzina jako podstawowa jednostka wymaga szczególnego wsparcia. Wyzwaniem jest wsparcie dla rodzin w których aktywny jest problem przemocy czy uzależnień. W opinii mieszkańców duże znaczenie dla poprawy sytuacji rodzin w kryzysie ma wsparcie psychologiczne i pedagogiczne oraz opieka dla dzieci do lat 6. W opinii mieszkańców Gminy dzieci i młodzież borykają się z szeregiem problemów i trudności, w szczególności związanych z uzależnieniami (komputer, Internet/telefon) i bezproduktywnym spędzaniem czasu. Według mieszkańców sposobem na rozwiązanie tych problemów jest profilaktyka uzależnień, atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego i zajęć pozalekcyjnych oraz poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne. Rozwój tych usług powinien przysłużyć się lepszemu startowi lokalnej młodzieży w dorosłe życie społeczne i na rynku pracy.

Seniorzy określani są niejednokrotnie jako grupa wymagająca największego wsparcia w systemie usług społecznych. Na terenie Gminy Świebodzin działa szereg instytucji wspierających seniorów, w szczególności w obszarze integracji tej grupy i organizacji dla niej czasu wolnego. Widoczne są jednak znaczące potrzeby w zakresie wspierania w chorobie, codziennych czynnościach, utrzymywaniu sprawności fizycznej. Sposobem odpowiedzi na ww. potrzeby mogą być usług opiekuńcze czy też zapewnienie dostępu do ośrodka wsparcia. Osoby z niepełnosprawnościami mają częściowo zbliżone potrzeby do seniorów – potrzebują wsparcia w codziennych czynnościach, dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

rehabilitacji oraz dostosowanej oferty spędzania czasu wolnego, która sprzyja wychodzeniu z izolacji i zmniejszaniu poczucia samotności.

Dla mieszkańców Gminy Świebodzin szczególnie istotnym problemem jest dostęp do usług ochrony zdrowia. Z przeprowadzonych badań wynika, że jest to jeden z najsłabiej ocenianych obszarów życia społecznego w Gminie Świebodzin. Mieszkańcy wskazują na słaby dostęp do specjalistów oraz długie oczekiwanie na realizację usług zdrowotnych, w tym rehabilitacyjnych. Drugim z wyzwań, które dotyczy wszystkich mieszkańców Gminy Świebodzin jest kwestia aktywności społecznej. Można zauważyć, że w Gminie Świebodzin funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych o znacznej aktywności, niemniej jednak ogólne zaangażowanie mieszkańców (zwłaszcza w sołectwach) w życie społeczne nie jest oceniane wysoko. Potrzebą staje się zatem pobudzenie tej aktywności. Jednym ze sposobów może być zwiększenie integracji mieszkańców w działaniach z zakresu oferty spędzania czasu wolnego, której poszerzenie i uatrakcyjnienie także należy do ważnych zgłaszanych potrzeb przez mieszkańców.

Warto zwrócić uwagę na zjawisko wykluczenia komunikacyjnego seniorów i osób z niepełnosprawnością, które przyczynia się do redukcji katalogu potrzeb, które muszą realizować poza miejscem zamieszkania. W związku z powyższym wykluczenie transportowe wydaje się być jedną z kluczowych kategorii wykluczenia społecznego. Wychodząc naprzeciw potrzebom, chcąc umożliwić mieszkańcom sołectw Gminy Świebodzin funkcjonowanie w środowisku oraz włączyć ich w życie mieszkańców wsi powstaną 4 mobilne kluby seniora oraz specjalistyczna mobilna usługa usprawniająca.

Tabela nr 1. Usługi społeczne realizowane w ramach programu usług społecznych

	Nazwa i zakres usługi	Odbiorcy usługi	Tryb kwalifikowania	Liczba godzin usług	Planowana liczba osób objętych programem	Źródło finansowania
1.	Specjalistyczna, mobilna usługa usprawniająca w miejscu zamieszkania/gabinecie fizjoterapeuty/CUS					
	Usługa obejmuje ćwiczenia indywidualne z mieszkańcem, masaż leczniczy i edukację mieszkańca. W ramach usługi mieszkaniac będzie mógł raz na pół roku skorzystać do 15 spotkań.	Usługa skierowana do rodzin w tym dzieci, seniorów i osób z niepełnosprawnościami	Skierowanie lekarza rodzinnego lub specjalisty	1320	60	EFS Usługa częściowo odpłatna
2.	Biofeedback EEG					
	Usługa usprawnia pracę mózgu, wykorzystuje efekt sprzężenia zwrotnego w celu wpływania na pracę własnego umysłu. W ramach usługi mieszkaniac będzie mógł raz na pół roku skorzystać do 15 spotkań.	Usługa przeznaczona dla dzieci w wieku 4 - 18 lat, seniorów i osób z niepełnosprawnościami	Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych	1200	50	EFS Usługa częściowo odpłatna

Fundusze Europejskie
dla LubuskiegoRzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię EuropejskąLubuskie
Warte zachodu

3.	Lokalny Klub Rodzinny „Trampolina”					
	Punkt konsultacyjny – konsultacje z zakresu psychologii rozwoju dziecka, więzi pomiędzy rodzicem a dzieckiem, logopedii – wskazówek dotyczących wykonywania ćwiczeń przez dziecko z rodzicem celem zapobiegania wad wymowy, niewłaściwego układu aparatu artykulacyjnego.	Rodziny z dziećmi	Mieszkaniec Gminy Świebodzin	Psycholog – 153 Logopeda - 102	100	EFS Usługa częściowo odpłatna
	Cykliczne zajęcia dla rodzin z dziećmi - zajęcia będą prowadzone z aktywnym udziałem rodziców (zajęcia edukacyjno-rozwojowe, ruchowe, muzyczne, rozwijające językowo, przygotowujące rodzica i dziecko do edukacji przedszkolnej w tym żłobkowej, warsztaty z wiązania chusty, sensoplastyka, zajęcia z elementami integracji sensorycznej, zajęcia umuzykalniające).	Rodziny z dziećmi do 6 roku życia	Mieszkaniec Gminy Świebodzin	od 0 do 3 lat – 264h od 3 do 6 lat – 264h	50	EFS Usługa nieodpłatna
4.	Klub samopomocy „Bezpieczna Przystań”					
	Usługa będzie obejmować: 1. grupę wsparcia - spotkania organizowane raz w miesiącu po 3h prowadzone przez pedagoga/psychologa /psychoterapeutę lub pracownika socjalnego 2. treningi umiejętności dnia codziennego (treningu w pracowni krawieckiej, warsztaty kulinarne, pierwsza pomoc, trening umiejętności	Osoby z niepełnosprawnością intelektualną i/lub zaburzeniami psychicznymi	Mieszkaniec Gminy Świebodzin z niepełnosprawnością intelektualną i/lub zaburzeniami psychicznymi		12	EFS Usługa nieodpłatna

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

	spędzania wolnego czasu -kręgle/baseny, udział w życiu kulturalnym–kino, wystawy) raz w tygodniu po 3h prowadzone przez specjalistów wykształcenie średnie branżowe z minimum rocznym doświadczeniem zawodowym.					
5.	Zielone Gospodarstwo Opiekuńcze					
	W ramach pobytu Seniorzy będą mieli zapewnione różnorodne zajęcia, śniadania, obiady złożone z jednego gorącego dania. Raz w miesiącu przez 2h uczestnicy gospodarstwa będą mogli skorzystać z usług fryzjera, 3h świadczeń zdrowotnych (psycholog, logopeda, seksuolog, pedagog, podolog, fizjoterapeuta, pielęgniarka środowiskowa lub inny w zależności od potrzeb), 1 h warsztatu muzykoterapeutycznego/taneczno-gimnastycznego miesięcznie. Dojazd z miejsca zamieszkania do ZGO i do domu.	Seniorzy 60+ z terenu wiejskiego Gminy Świebodzin	Mieszkaniec Gminy Świebodzin z terenu wiejskiego powyżej 60 roku życia lub osoby zaliczone do osób z niepełnosprawnością nieaktywne zawodowo	8h dziennie	8	EFS Usługa częściowo odpłatna
6.	Mobilna Akademia Seniora					
	Zajęcia będą służyły budowania poczucia wspólnoty lokalnej oraz więzi sąsiedzkich. Zajęcia z zakresu: integracyjne, okolicznościowe, warsztaty rękodzielnicze, ruchowe/taneczne, pierwszej pomocy, kulinarne.	Seniorzy 60+, 5 grup w tym 4 w miejscowościach wiejskich i 1 na terenie Świebodzina w DDS+	Mieszkaniec Gminy Świebodzin z terenu wiejskiego oraz miejskiego w wieku 60+	2 spotkania w miesiącu po 3h w świetlicach wiejskich oraz 2 spotkania w miesiącu po 2 h w DDS+	50	EFS Usługa częściowo odpłatna

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

WARUNKI I TRYB KWALIFIKOWANIA OSÓB ZAINTERESOWANYCH DO KORZYSTANIA Z USŁUG SPOŁECZNYCH OKREŚLONYCH W PROGRAMIE

Osoby chcące skorzystać z usług społecznych założonych w Programie Usług Społecznych muszą spełnić warunek dopuszczający, tj. być mieszkańcem Gminy Świebodzin. Przez mieszkańca Gminy Świebodzin należy rozumieć obywatela polskiego lub cudzoziemca, który ma miejsce zamieszkania i przebywa (z zamiarem stałego pobytu) na terenie Gminy Świebodzin. Warunkiem skorzystania z usług społecznych jest wystąpienie co najmniej jednej z potrzeb w ramach obszarów, jakie określa Katalog Usług Społecznych. Kwalifikowanie osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie usług społecznych odbywać się będzie za pośrednictwem Centrum na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna prawnego. Tryb zakwalifikowania do korzystania z usług społecznych składa się z następujących etapów:

1. Złożenie przez Wnioskodawcę formularza wraz z oświadczeniami o spełnieniu określonych w Programie warunków do korzystania z usług społecznych.
2. Rozpoznanie przez Koordynatora Indywidualnych Planów Usług Społecznych indywidualnych potrzeb Wnioskodawcy. Rozpoznanie może obejmować zwrócenie się do Wnioskodawcy o udokumentowanie spełniania przez niego określonych w programie warunków niezbędnych do zakwalifikowania.
3. W przypadku potrzeby koordynacji usług społecznych określonych w programie lub programach usług społecznych, które mają być udzielane osobie zainteresowanej w okresie nie krótszym niż 3 miesiące Koordynator Indywidualnych Planów Usług Społecznych opracowuje Indywidualny Plan Usług Społecznych przy co najmniej 2 usługach.
4. Zatwierdzenie Indywidualnego Planu Usług Społecznych przez Dyrektora Centrum Usług Społecznych lub Organizatora Usług Społecznych na podstawie upoważnienia.
5. KIPUS może nie zakwalifikować Wnioskodawcy do korzystania z usług społecznych w sytuacji ograniczeń i limitów wynikających z budżetu przewidzianego na realizację Programu lub wskutek niespełnienia warunków określonych w programie niezbędnych do zakwalifikowania. W takiej sytuacji Wnioskodawca otrzymuje decyzję administracyjną.

OPLATY I ULGI ZA USŁUGI SPOŁECZNE

Usługi społeczne realizowane dla mieszkańców Gminy Świebodzin w ramach Projektu „Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie – CUS szyty na miarę”, przez Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie będą świadczone częściowo odpłatnie co przedstawia Tabela nr 1. Warunki odpłatności określone zostały szczegółowo w *Standardach Jakości Usług Społecznych* realizowanych przez Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie.

W przypadku braku możliwości poniesienia przez mieszkańca opłaty za usługę zostanie skierowany do pracownika socjalnego celem złożenia wniosku o świadczenie z pomocy społecznej na ten cel zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Fundusze Europejskie
dla LubuskiegoRzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię EuropejskąLubuskie
Warte zachodu

DANE OSOBOWE NIEZBĘDNE DO ZAKWALIFIKOWANIA OSÓB ZAINTERESOWANYCH DO KORZYSTANIA Z USŁUG SPOŁECZNYCH OKREŚLONYCH W PROGRAMIE

1. Pozyskiwanie i przetwarzanie danych osobowych wnioskodawców oraz osób korzystających z usług społecznych i członków ich rodzin odbywać się będzie na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c i art. 9 ust. 2 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016 r.), w związku z art. 50 ustawy. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Pozyskiwanie i przetwarzanie danych odbywać się będzie w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze wynikającego z ww. ustawy, tj. realizacji zadań dotyczących wybranych form świadczeń i/lub uczestnictwa w zajęciach w zależności od potrzeb.
2. Zakres danych osobowych koniecznych do kwalifikowania osób do uzyskania usług społecznych w ramach Programu wynika z zapisów Klauzuli informacyjnej o przetwarzaniu danych osobowych mieszkańców Gminy Świebodzin korzystających z usług społecznych.
3. Dane niezbędne do zakwalifikowania do korzystania z usług społecznych obejmują:
 - a) Imię/Imiona Nazwisko
 - b) Płeć
 - c) Adres zamieszkania
 - d) PESEL
 - e) Numer telefonu/ adres e-mail
 - f) Wykształcenie
 - g) Osoba należąca do mniejszości narodowej, w tym społeczności marginalizowanych, tj. Romowie, osoba obcego pochodzenia, osoba państwa trzeciego
 - h) Osoba bezdomna lub dotknięta wykluczeniem z dostępu do mieszkań
 - i) Osoba z niepełnosprawnościami
 - j) Sytuacja osoby na rynku pracy
 - k) Zawód

W wyjątkowych wypadkach mogą zostać użyte inne dane.

ORGANIZACJA PROGRAMU USŁUG SPOŁECZNYCH I ETAPY JEGO REALIZACJI

1. Organizatorem programu usług społecznych jest Centrum Usług Społecznych, którego zadaniem będzie:
 - a) opracowywanie niezbędnych dokumentów w celu realizacji usług społecznych,
 - b) koordynacja, udział w realizacji, monitoring Programu Usług Społecznych,
 - c) wsparcie merytoryczne w zakresie realizacji programu usług społecznych przez wykonawców,

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

- d) wyszukiwanie i włączanie jak największej liczby podmiotów mogących realizować usługi społeczne na rzecz mieszkańców.
2. Wykonawcą usług społecznych założonych w programie będą:
- Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie,
 - organizacje pozarządowe lub podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.), wyłonione na podstawie tej ustawy,
 - Podmioty wyłonione na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U z 2021 r. poz. 1129).
3. Etapy realizacji Programu Usług Społecznych:

Tabela nr 2

ETAPY REALIZACJI PROGRAMU USŁUG SPOŁECZNYCH		TERMIN REALIZACJI
ETAP I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Świebodzinie w sprawie przyjęcia Programu Usług Społecznych w Gminie Świebodzin na lata 2025 – 2026. Usługi społeczne ujęte w ww. Programie świadczone/realizowane będą w większości częściowo odpłatne.	I kwartał 2025r.
ETAP II	Koordynowanie realizacji działań związanych z wdrożeniem Programu Usług Społecznych w tym: przygotowanie dokumentacji związanej z wyłonieniem potencjalnych wykonawców i zleceniem usług, zlecenie usług społecznych, realizacja usług społecznych.	marzec 2025r. – grudzień 2026r.
ETAP III	Monitorowanie realizacji Programu Usług Społecznych	na koniec I, II, III, IV kwartału 2025r. i 2026r.
ETAP IV	Przygotowanie informacji z realizacji Programu Usług Społecznych	I kwartał 2027r.

SPOSÓB MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ MIERNIKI JEGO REALIZACJI

Realizacja Programu Usług Społecznych podlega monitorowaniu w terminach określonych w części dotyczącej organizacji Programu, w tym etapów jego realizacji. Monitorowanie polegało będzie w szczególności na analizie danych ilościowych (dane sprawozdawcze), jakościowych (ankiety, rozmowy) i finansowych gromadzonych w trakcie realizacji Programu.

Opis wskaźników i sposobu pomiaru:

- wskaźniki ilościowe:
 - liczba osób korzystających z usług społecznych; sposób pomiaru: wewnętrzna ewidencja wniosków/kwalifikacji;
 - liczba usług społecznych określonych w katalogu usług; sposób pomiaru: Program Usług Społecznych;
 - liczba godzin zrealizowanych usług; sposób pomiaru: wewnętrzna ewidencja wniosków/kwalifikacji;

Rzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię Europejską

- d) liczba podmiotów realizujących usługi społeczne; sposób pomiaru: ewidencja zawartych umów/porozumień/zleceń;
 - e) liczba partnerstw/porozumień międzysektorowych zawartych w związku z realizacją Programu Usług Społecznych; sposób pomiaru: ewidencja zawartych umów/porozumień;
 - f) liczba indywidualnych planów usług społecznych; sposób pomiaru: ewidencja
 - g) indywidualnych planów usług społecznych;
 - h) liczba działań wspierających; sposób pomiaru: ewidencja działań/wydarzeń.
2. wskaźniki jakościowe realizowanych usług (w tym spełnianie standardów):
- a) poziom zadowolenia odbiorców usług; sposób pomiaru: ankieta zadowolenia;
 - b) terminowość wykonanych usług; sposób pomiaru: ankieta;
 - c) kompetencje osób realizujących usługi; sposób pomiaru: ankieta;
 - d) dostępność usług w zakresie odpowiadającym potrzebom mieszkańców; sposób pomiaru: ankieta;
 - e) czytelność i dostosowanie procedur udzielania usług, sposób pomiaru: ankieta.

Po zakończeniu realizacji Programu Usług Społecznych sporządzona zostanie informacja z realizacji Programu. Informacja udostępniana jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Świebodzin oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Centrum. Zakres informacji określa art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

BUDŻET PROGRAMU ORAZ ŹRÓDŁA JEGO FINANSOWANIA

Usługi społeczne realizowane w ramach niniejszego Programu finansowane będą w ramach Projektu „Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie - CUS szyty na miarę” z Funduszu Europejskiego dla Lubuskiego 2021 – 2027. Budżet Programu wynosi: **1 283 362 zł** w tym dofinansowanie – 1 224 562 zł. Wkład własny – 58 800 zł.

Tabela nr 3. Wysokość środków w złotych przeznaczonych na realizację poszczególnych usług społecznych w okresie od 01.03.2025r. do 31.12.2026r.

	Usługa społeczna	Całkowity koszt	Dofinansowanie
1.	Zielone Gospodarstwo Opiekuńcze	507 227,18 zł	489 627,18zł
2.	Mobilna Akademia Seniora	97 983,00 zł	89 183,00 zł
3.	Specjalistyczna mobilna usługa usprawniająca	226 800,00 zł	213 600,00 zł
4.	Usługa Biofeedback EEG	147 852,05 zł	135 852,05 zł
5.	Lokalny Klub Rodzinny	195 218,90 zł	188 018,90 zł
6.	Bezpieczna Przystań	108 280,87zł	108 280,87 zł

Fundusze Europejskie
dla LubuskiegoRzeczpospolita
PolskaDofinansowane przez
Unię EuropejskąLubuskie
Warte zachodu

PODSUMOWANIE

Przedstawiony Program jest komplementarny do innych dokumentów strategicznych Gminy Świebodzin. Odpowiada na najważniejsze potrzeby i wyzwania mieszkańców Gminy Świebodzin, określone w „*Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Świebodzin na lata 2024 - 2026*”. Podczas procesu projektowania działań kierowano się zasadą, aby opracować dokument „szyty na miarę”, czyli odpowiadający lokalnym potrzebom. Dostarczenie mieszkańcom Gminy Świebodzin powszechnych, a zarazem spersonalizowanych (dopasowanych do potrzeb) usług społecznych przyczyni się do poprawy jakości życia w Gminie oraz wyrównywania szans i niwelowania dysproporcji społecznych.

Wyznaczone cele koncentrują się na zwiększeniu dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej, zwiększeniu skuteczności zaspokajania potrzeb społecznych oraz rozwiązywania problemów na poziomie lokalnym. Program zaplanowany jest do realizacji w latach 2025 – 2026. Potrzeby mieszkańców mogą jednak zmieniać się w czasie bardzo dynamicznie. Zgodnie z ustawą, każda gmina ma możliwość realizacji wielu Programów, dlatego wraz z pojawieniem się nowych potrzeb i wyzwań zostanie opracowany kolejny Program Usług Społecznych. W ramach realizacji Programu Usług Społecznych bardzo ważny będzie udział mieszkańców Gminy, którzy mogą zgłaszać do Centrum Usług Społecznych w Świebodzinie swoje uwagi i spostrzeżenia do Programu na każdym etapie jego realizacji.